

чені конкретній ситуації. В той же час, її можна і необхідно застосовувати у «звичайних» заняттях, оскільки всі вони присвячені вивченню певних явищ, категорій і процесів. Зрозуміло, що така робота потребуватиме більш ґрунтовної підготовки і викладачів, яким необхідно буде допомогти студентам адекватно і різнобічно оцінити об'єкти аналізу та сформулювати поради для подальшого навчання.

Запропонована модель організації навчального процесу та оцінювання знань студентів успішно апробована автором при викладанні та проведенні практичних занять з дисципліни «Державне регулювання економіки».

*Л. М. Журавська, канд. пед. наук, доц.,
кафедра педагогіки та психології*

ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ САМООРГАНІЗАЦІЇ УЧІННЯ СТУДЕНТІВ ШЛЯХІВ ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЇ НАВЧАННЯ

Самоорганізація студента — одна з функцій його самоуправління навчальною пізнавальною діяльністю. Самоорганізація — це здатність створити певну структуру діяльності, яка має забезпечити досягнення її мети. У процесі самоорганізації відбувається реалізація комплексу умінь та навичок пізнавальної діяльності, які пов'язані з трьома факторами: протіканням психічних процесів, сформованих у процесі навчання (мислительних, мнемічних, перцептивних, уважності, спостережливості, уяви, креативності); технікою учіння — досвідом самостійної пізнавальної діяльності; саморегуляцією станів та поведінки.

В групах 2 курсу ФЕФ (147 чоловік) нами було виконане дослідження щодо трьох рівнів проблем, пов'язаних з використанням часу студентами.

В результаті дослідження виявлено, що серед проблем I рівня (технічних помилок) (34 % від загальної кількості проблем), до яких належать методичні помилки в підходах до планування студенти, насамперед відмічають: 1) нереалістичне оцінювання обсягу роботи, яку можна виконати за день (88 %); 2) для виконання завдань відводиться несприятливий час — не враховуються індивідуальні цикли зміни сил, енергії і концентрації, здатності (49 %); 3) не конкретизується час для виконання завдань (43 %);

4) відсутня відповідна організація робочого простору (31 %); 5) не ведуться записи своїх планів, переліку справ, які необхідно виконати (27 %); 6) студент ускладнює, а не спрощує задачу, не розкладає виконання завдання на низку простих етапів (18 %).

Має місце також вплив на можливості планування та самоорганізації зовнішніх факторів, які знаходяться за межами контролю студента (28 % від загальної кількості проблем) — це проблеми II рівня: 1) непомірно великий обсяг робіт (91 %); 2) в умовах невизначеності власних цілей, структури життя, «контрольних точок», від яких можна відштовхуватись у процесі самоорганізації, студентам важко пристосуватися до змін у житті та нових вимог (44 %); 3) студент знаходиться у обставинах з високим рівнем перешкод (34 %); 4) проблеми із здоров'ям, які обмежують сили студента (32 %); 5) студентам заважають неорганізовані партнери (18 %).

Дослідження показало також велику кількість психологічних перепонів, прихованих внутрішніх сил та переконань, які заважають досягати цілей і жити, як хоче студент — проблеми III рівня (38 % від загальної кількості проблем): 1) студент є «приборкувачем хаосу» — людиною, яка все залишає на останній момент, створює проблеми, а потім їх вирішує (24 %); 2) студент прагне до досконалості, довершеності та бездоганності у процесі виконання, не вміє гнучко змінювати стандарти та вимоги залежно від важливості завдання (15 %); 3) страх перед можливою невдачею (14 %); 4) не з'ясовано власні життєві цілі та пріоритети (11 %); 5) невміння говорити «ні» іншим, жертвуючи собою та своїми інтересами (8 %); 6) страх перед певними змінами у житті (7 %); 7) страх перед завершеністю, коли студент береться за декілька справ відразу, перескакує з однієї справи на іншу, втрачаючи енергію та самооцінку, не любить, завершуючи, приймати рішення, надаючи перевагу власне процесу діяльності (6 %); 8) не вноситься відповідний ритм дня за допомогою складання розкладу (6 %); 9) страх вимушеної бездіяльності, залишитися один на один з власними думками, бажання запобігти неприємного завдання або проблеми (5 %); 10) побоювання, що внесення в життя порядку та побудова визначеної структури часу придушить творчі здібності та волелюбну натуру (5 %).

На основі аналізу цих результатів було зроблено висновок про необхідність у ході вивчення дисципліни «Педагогіка і психологія» допомогти студентам вирішити деякі з названих проблем самоорганізації, використавши індивідуальний підхід до кожного з них.

Нами було проведено тренінг на тему «Самоорганізація особистості», у ході якого на основі індивідуального підходу реалізувалися такі завдання: з'ясувати, чи організованою людиною є студент, чи вміє він вести здоровий образ життя та продуктивно працювати, чи вміє студент проводити свій вільний час; з'ясувати власні проблеми, пов'язані з організацією планування часу; проаналізувати особливості планування та управління часом; визначити стратегічні цілі студента; визначити конкретні способи досягнення довгострокових цілей; навчитися приймати рішення щодо вибору цілей (справ), концентруватися на найважливішій з них; спланувати роботу на тиждень; скласти денний план використання часу; проаналізувати уміння організувати свій день; ознайомитися з основними принципами організації дня.

Особливе значення було надано визначенню довгострокових та короткострокових цілей. При цьому кожен студент виконав індивідуальне завдання — створення колажу «Мої стратегічні та тактичні цілі». Здійснивши цю роботу, студенти відзначають їх велику результативність, підвищення самомотивації до досягнення успіхів, навіть зміна цінностей та установок щодо організації свого життя.

Отже, великі можливості щодо індивідуалізації навчання дають тренінгові форми проведення занять та індивідуальні завдання для самостійної роботи, що сприяють усвідомленню проблеми управління власним часом та допомагають вирішенню проблем самоорганізації учіння. Індивідуалізація навчання — один із шляхів створення умов для розкриття студентами своїх потенціальних можливостей, цілеспрямованого досягнення ними цілей, покращення успішності навчання, підвищення їх самооцінки тощо.

*Г. Т. Завіновська, канд. екон. наук, доц.,
Л. П. Керб, канд. екон. наук, доц.,
кафедра управління персоналом*

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПРИ ПІДГОТОВЦІ ДО КОМПЛЕКСНОГО ТРЕНІНГУ «ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ТРУДОВОГО ПОТЕНЦІАЛУ В ОРГАНІЗАЦІЇ»

Головним рушієм розвитку методики навчання розвитку методики навчання різних дисциплін є пошук нових форм, методів і